

Ljudski tednik.

Neodvisno glasilo slovenskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.

Cena za Jugoslavijo: **20 Din za celo leto.**

Za inozemstvo 50 Din za celo leto.

Posamezne številke stanejo po 1 Dinar.

Uredništvo in upravništvo:

Ljubljana, Sodna ulica šte. 5.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

== Rokopisi se ne vračajo. ==

Božič.

V par dneh slavimo praznik, enega največjih in najsvetejših vsemu krščanskemu svetu.

Rojstvo Jezusa Odrešenika!

Rodil se je ubog, v hlevu, na slami, — popotnik med popotniki. S svojim dihom je ogrevala novorojeno dete živina in prvi, ki so ga prišli pozdraviti, so bili ubogi pastirji.

In vendar je bil kralj!

Kralj vseh duš!

Bil je Bog, kralj in vladar, — rodil pa se je v hlevu.

Mogoče je ravno zato tako ljubka misel na malo dete, ker ni prišlo na svet odeto v sijaj in škrlat, v razkošni palači, ampak revno med revnimi.

Prišlo je na svet ob času, ko je bolj kot kdaj tlačila človeštvo surova sila.

In malo dete, ki so mu dejali, da je sin tesarjev, je preobrazilo in osvojilo svet, kljub preganjanju, kljub sili, kljub njegovi nasilni smrti.

Moč njegovih idej je zmagala, zakaj bil je kralj kraljev.

Zmaga njegova je bila že dobljena, ko je izšla prva poslanica kralja kraljev:

Mir ljudem, ki so dobre volje!

Novi davki I. 1924.

Po zaslugi poslancev SLS nam je leto 1923 prineslo nova težka davčna bremena. Še nikdar, odkar obstoji naša država, se niso davki v enem samem skoku tako ogromno pomnožili kot potem, ko je SLS zmagala pri volitvah tako sijajno kakor nikdar popred. Opravičeno je nedavno zapisal neki list: **čim več poslancev ima SLS, tem višji so davki!** Ob volitvah so pa obljudbovali, da bodo davke znižali in nekatere sploh popolnoma odpravili! Seveda, za se pa niso slabo poskrbeli, kajti poslanske dnevnice so se zvišale od dnevnih 180 Din na dnevnih 300 Din. Vsak poslanec dobiva toraj **1200 K na dan!** In to, če je v Belgradu ali ne. Davki ljudstva so pa izredno težki, kot še nikdar popred. **Od pamtiveka se še nikdar niso volilci tako nesramno potegnili, kakor leta 1923 in to po stranki, kateri so zaupali, kakor otrok zaupa svoji materi!** SLS se imamo zahvaliti, da se kar dušimo v davkih. Poslancem se pa godi izredno dobro. To je naša edina prepričla tolažba.

Kaj pa nam prinese leto 1924? Ali se nam bodo davki znižali? Le popolen tepec in bebec more na to misliti. **Davki ostanejo tudi v bodočem letu in edino strah je opravičen, da jih bo še nekaj več!**

Poleg tega pa bobnajo vsi listi SLS za nov davek: za naročanje listov SLS po zvišanih cenah. **Ta davek je hujši od vsakega drugega.** Ne le, da moraš časopis SLS drago plačati, si še za svoj lastni težko zasluženi denar vsak dan ali vsaj vsak teden **debelo nalagan.** To časopisje zastruplja vsak dan dosledno Tvojo dušo in jo omrači tako, da sam revež ne vidiš več resnice in

ne ločiš volka od pastirja. Zato si vedno tepen in še zapeljan, da kličeš **živio** tistim, ki te tepejo in goljufajo dan za dnevom. Zoper to bolezen je le ena sama uspešna medicina: **naroči si dober in pošten časopis, kateri ti pove vsak čas brez strahu resnico** in trga megljo, ki moti in ovira tvoj pogled. Ko bo ljudstvo spregledalo **resnico**, bo takoj boljše, ker se lahko znebi vsak hip ljudskih sleparjev in izbere poštene može, ki zaslužijo ljudsko zaupanje. Poglej torej najprej **resnico**, če se hočes znebiti pretežkih bremen. Noben človek, noben kralj in noben škof te ne more siliti, da naročaš, bereš in povrh še plačuješ **lažnjive liste**, ki izhajajo samo zato, da prikrivajo **resnico**, cepijo in širijo strup laži! **Naroči, beri in plačaj rajše list, kateri piše samo resnico** in ti pokaže stvari, kakršne so, tako da te nihče ne more varati.

Varuj se pa zlasti časopisov, ki zlorablajo v nečedne, umazane namene največjo svetinjo našega naroda: **našo sveto vero**, katera je vera **resnice**, med tem ko je **peklenska vera** — vera **laži**. In vsi časopisi SLS, od prvega do zadnjega, so do kosti in mozga lažnjivi: služijo tedaj veri laži, peklenški veri, nikakor pa veri, katero je učil naš Izveličar.

Naročite z novim letom dober katoliški list, kateri služi resnici, ki piše dosledno v duhu resnicoljubnosti, ki je duša naše svete katoliške vere.

Naročite „Ljudski tednik“, ki je popolnoma neodvisno glasilo slovenskega ljudstva, kateremu zvesto, dosledno in pogumno služi, brez ozira na desno ali na levo. „Ljudski tednik“ stoji odločno na katoliškem

**Naročajte in razširjajte
„Ljudski tednik“!**

Blagoslovljene božične praznike

želi

vsem gg. naročnikom, somišljenikom, prijateljem

Uredništvo in upravništvo „Ljudskega Tednika“.

stališču in se od tega stališča ne bo odstranil pod nobenim pogojem. Pač pa je in bo vedno pobijal zlorabo naše svete vere po brezvestnih sleparjih, po požrešnih volkovih, kateri se kretajo pod ovčjo kožo; pa tudi po dobrosrčnih ljudeh kojegakoli stanu, kateri, sami osleparjeni, zapeljujejo, četudi v dobri veri, še druge, da se tudi puste oslepariti in voditi za nos v škodo in pogubo.

Časi so preresni, da bi naše ljudstvo moglo prenesti še kaj prevare. Pretežka so bremena, da bi ljudstvo moglo trpeti, da se prevara še nadaljuje in se nagromadijo še nova bremena. Zato mora ljudstvo izvedeti **resnico** in s silo ljudske volje odpraviti krivice. **Zrcalo resnice je pa „Ljudski tednik“**. V to zrcalo pogledajte in konec bo ljudske goljufije, katera se vrši žalibog pod krinko naše svete vere. Ni je božje ali cerkvene zapovedi, katera bi zapovedovala, da se mora pošteno katoliško ljudstvo v imenu vere pustiti izžemati v korist posameznih ljudskih „voditeljev“, ki so v resnici ljudski sleparji in katerih Bog je lastni žep in trebuh. Ljudstvo ima ravno toliko pravice do življenja, kakor poslanci. Da pa zamore presojati zvestobo svojih poslancev, mora poznati resnico. Resnice pa ne more izvedeti zanesljivejše kot po poštenem, resnicoljubnem časopisu. Tak časopis je „Ljudski tednik“, zato ga je treba neobhodno naročiti! „Ljudski tednik“ stane za celo leto 50 Din in nudi tudi sicer zelo mnogo podučnega, pa tudi zabavnega berila, osobito za kmečki stan.

Naročite nemudoma „Ljudski tednik“. Upravništvo je v Ljubljani v Sodni ulici št. 5. Tam se ga naroča osebno ali pismeno.

Iz „Ljudskega tednika“, ki je neodvisen in vseskozi resnicoljuben list, bo slovensko ljudstvo izvedelo **resnico** in potem ne bo težko, da se obrani tudi novih davkov leta 1924. Če pa bo nadalje še verjelo lažnjivim listom, se bo leta 1924 pogreznilo v greznico laži, sleparstva in usodepolne zmote.

Agitacija.

Proti koncu leta je navada, da dvigne časopisje silno reklamo zase in pravi lov na naročnike za prihodnje leto. Čim več listov, tem bolj kričeča je reklama, tem večja samohvala in tem večje zabavljanje proti vsem drugim listom, ki ne trobijo v isti rog.

Imamo liste, ki objavljajo pohvalna pisma kakor lekarnarji, ki so iznašli mast proti pleši.

Imamo liste, ki se hvalijo kot najboljše informirani in najbolj razširjeni.

Imamo liste, ki hočejo trgovati z državnostvornostjo.

Imamo liste, ki trgujejo z vero in proglašajo samo liste za krščanske, ki se tiskajo v njihovih tiskarnah.

Imamo liste, ki si prisvajajo izključno pravico do narodnostnega mišljenja in čustvovanja.

Imamo liste, ki se ponujajo za stonj, ako jim preskrbiš naročnike.

Samo žal, nimamo več listov, ki bi dajali kakor nekdanjim nabiteljem naročnikov zlate ure in denarne nagrade, kakor se je godilo v starih, dobrih časih.

Konkurenca je velika, tam-tam je velik, reklama še večja, ljudje pa stiskajo mošnjčke in študirajo, kako bo izgledalo po novem letu.

In mi?

Naš list „Ljudski tednik“ je pričel izhajati v času, ko so bile najbolj razburkane politične strasti. Bilo je pred volitvami. Rodil se je kot nezaheljen svojim starejšim tovarišem in vstali so ob njegovem rojstvu preroki, ki so mu napovedovali vse slabo in nič dobrega.

Eni so mu očitali vladno podrepaštvo, drugi veleizdajstvo, tretji pa oboje skupaj in še kaj po vrhu, kakor jim je to kazalo in trenutno prijalo.

„Ljudski tednik“ kljub vsej gonji, ki se je vprizorila od gotove strani proti njemu, ni odstopil od začrtane poti: **Širiti resnico in braniti pravico, ščititi interese slovenskega ljudstva ne glede na levo in desno, nuditi zavetja vsem, ki trpe krivico,**

ter razkrinkavati vse, ki zavajajo naše dobro in pošteno ljudstvo z demagoškimi frazami na pota, ki vodijo pač do blagostanja in dobrobiti takozvanih ljudskih voditeljev, ne pa slovenskega ljudstva.

„Ljudski tednik“ je kot neodvisno glasilo slovenskega ljudstva ostal zvest svojemu namenu in bo ostal tudi v naprej.

„Ljudski tednik“ bo ostal tudi nadalje zagovornik ljudskih pravic in zahtev in najsi bo to gotovim ljudem prav ali ne.

Ravno to, da je bil naš list kamen spodtike ljudem, ki so kljub vsej svoji politični moči, kljub svojim bogatim denarnim sredstvom in organizacijam, s katerimi so razpolagali in še razpolagajo, privedli naše ljudstvo v položaj, iz katerega za daljšo dobo ni izhoda, — nam potrjuje potrebo „Ljudskega tednika“ kot neodvisnega glasila slovenskega ljudstva, svobodne tribune zagovornišva pravic in zahtev našega ljudstva.

V prvi številki našega lista smo začrtali svoja načela, ki jih bomo zastopali tudi v bodoče kakor smo jih doslej. Četudi se od gotove strani proti nam agitira, da nismo krščanski, — nas to ne boli. Mi stojimo slejkoprej na temelju pozitivnega krščanstva ter hočemo tudi v javnem življenju uveljavljati moralne zakone krščanstva. **Mi odklanjamo vsak kulturni boj, ravnotako pa tudi vsako zlorabo Cerkve v politično-strankarske namene.** Neomajno bomo branili načelo, da **naj bo Cerkev svobodna v svobodni državi** in naj bo pristopna vsem vernikom, ne pa samo pristašem ene same stranke.

In če so rovarili za našimi hrbti, da smo protidržavni in izdajalci potem sedaj ponovno naglašamo, da **stojimo na temelju državnega edinstva in da se mora vsaki narodni enoti SHS prepustiti samoodločba in samouprava v vseh zadevah, ki se ne tičejo bistva državne celote.**

In ponovno naglašamo, da vidimo rešitev sedanjih nepopolnih gospodarskih in socialnih razmer v **sporazumnem delovanju vseh stanov in razredov.** Vedno pa bomo zagovorniki slabjšega v pravičnem boju. To smatramo za svojo nalogo in dolžnost.

Ker pa vidimo v kmečkem stanu eden glavnih stebrov družbe in države, zato **hočemo tudi v naprej kakor doslej posvečati kmečkim potrebam in težnjam svojo posebno pozornost.** Mi bomo vedno zagovorniki kmečkega stanu, ker vidimo v njegovem blagostanju tudi blagostanje drugih stanov ter procvit države.

Ostali bomo zagovorniki poštega dela in poštega plačila, kar smatramo kot temeljno načelo za rešitev mnogoštevilnih socialnih problemov.

Predvsem pa in vselej bomo branili resnico in pravico ter pobijali vsako demagoščvo, najsi pride od katerekoli stvari.

To so temeljna načela, ki jih bo naš list vedno zastopal in zagovarjal. In to je tudi vsa naša agitacija!

Ne obetamo nikomur zlatih ur, niti zračnih gradov, kdor se strinja z nami, bo stopil v krog naših naročnikov in sotrudnikov.

Nas ne moti nobeno klevetanje in natolcevanje od strani ljudi, ki jih bode resnica. Vemo, da bodo načela, ki jih zagovarjamo, zmogala prejeti ali slej ne samo v slovenski javnosti, temveč tudi med našimi brati Hrvati in Srbi.

Vemo, da slovensko ljudstvo že spoznava in da bo še spoznalo, kje je pšenica in ljulika, in da bo zavrnilo vse demagoške zapeljivce, ki jim je ljudstvo samo sredstvo za osebne ali strankarske kupčije.

V svoj krog vabimo vse ljudi, ki so dobre volje in ki hočejo pospešiti razvoj časa. V krog naših naročnikov in sotrudnikov vabimo vse, ki hočejo z nesebičnim delom za ljudstvo ustvariti razmere na podlagi politične, gospodarske in socialne pravičnosti.

To je naša agitacija! Kdor pošteno misli, se bo pridružil!

P. n. gg. naročnikom.

Z ozirom na pomnožene stroške, ki so v zvezi z izdajanjem našega lista, smo prisiljeni zvišati s prihodnjim letom naročnino za „Ljudski tednik“.

Za leto 1924 znaša naročnina:
za celo leto . . . . . Din 50
za pol leta . . . . . Din 25
mesečna . . . . . Din 5
za inozemstvo letno . . . Din 80

Ker smatramo, da je ta naročnina v primeri z drugimi listi še vedno zelo zmerna, pričakujemo, da nam bodo ostali zvesti vsi dosedanja naročniki in da nam bodo naši prijatelji pridobili še novih.

Razširjajmo „Ljudski tednik“!
Uprava.

Poravnajte naročnino!

Politični pregled.

Pretekli teden je narodna skupščina odobrila konvencije, sklenjene z Avstrijo. Konvencije temelje na saintgermainski mirovni pogodbi in se ž. njo popolnoma skladajo v vprašanju sekvestrov in terjatev. Tretja konvencija govori o izročitvi delnic bosanskih podjetij, četrta pa se tiče prenosa sedežev nacionaliziranih družb v našo državo. Zaključni snozumi urejajo vsa pravna vprašanja, ki izvirajo iz saintgermainске mirovne pogodbe.

Mnogo pozornosti je zbudila demisijska prometnega ministra dr. Vel. Jankoviča, ki je podal ostavko radi odpora opozicije in nesoglasij v radikalnem klubu glede zakona o privilegirani broderski družbi, ki bi prevzela za nizko ceno vse državno rečno brodovje. Že prej je podal ostavko minister za javna dela Uzunovič, ki se ni strinjal z vladnim stališčem glede podpor oškodovancem vsled poplav. Radi ostavk teh dveh ministrov se govori mnogo o preosnovi vlade. Radikalni klub je sklenil, da se preosnova vlade začasno odgodi in da naj odbor petorice njegovih članov za proučevanje zakona o broderski družbi pospeši svoje delo.

Položaj radikalne vlade je tudi težaven, ker zahtevajo nemški poslanci in džemijet za svoje zavezništvo vedno novih koncesij. Zato so zadnje dni prodrli v javnost glasovi o ponudbi radikalne vlade Jugoslovanskemu klubu za vstop v koalicijsko vladno. Kakor poročajo nekateri listi, je v Jugoslovanskem klubu močna struja za vstop v koalicijsko vladno, ki bi jo tvorila SLS in radikali. V parlamentarnih krogih omenjajo, da zahteva SLS kot pogoj za vstop v vladno tri ministrstva in pa avtonomijo Slovenije, radikali računajo, da bi se SLS-poslanci zadovoljili z dvema ministrskima portfeljima, odstopiti se jim ima ministrstvo poljedelstva in ministrstvo trgovine oz. ministrstvo za šume in rude. O kakšni avtonomiji se radikali ne morejo definitivno razgovarjati. V okviru sedanje vidovdanske ustave se ima Sloveniji priznati široka samouprava, ki bi bila nekak nadomestek za avtonomijo.

Poslanci in časopisje SLS nekam sumljivo molče. Govore sicer o avtonomiji in reviziji ustave, iz vseh izjav pa je videti, da bi se radi častno umaknili in sedli na ponujane ministrske stolčke. Za enkrat moramo še počakati, da bomo videli, kako se jim bodo te nade izpolnile.

Na petkovi seji narodne skupščine je zunanji minister dr. Ninčič odgovarjal na vprašanje demokrata posl. dr. Krizmana o Radičevem bivanju v Londonu. Dr. Ninčič je izjavil, da je vse, kar Radič piše v „Slobodnem domu“ prosta izmišljotina, ki ima glavni cilj, da drži v zablodi preproste kmetske mase. Naše poslanstvo v Londonu se je informiralo pri angleški vladi o Radičevi trditvi, da ima podporo pri njenih članih ter je prejelo najkategoričnejše demantije. Naša vlada ni smatrala za potrebno intervenirati, da se Radič izžene iz Anglije, ima pa obvestilo, da Angleži nikakor niso zadovoljni z Radičevo akcijo, ker zlorablja angleško gostoljubnost. Dr. Krizman je izjavil, da ni zadovoljen, ker ni vlada započela akcije proti Radiču, ko je pobegnil v inozemstvo s pomočjo „probujujočih se Madžarov“ namesto da bi prišel v narodno skupščino, kjer je edini kraj, da zastopa in brani interese hrvatskega dela našega naroda. Radič ni pobegnil zaradi preganjanja s strani naših oblasti; te so mu namreč dale popolno svobodo akcije pri njegovem protizakonitem delovanju. Vladna večina je z Radičem celo napravljala protokole. Korektno stališče angleške vlade bo gotovo pripomoglo k iztreženju na Hrvatskem. Splošno se je opazilo, da se nobeden izmed članov Jugoslovanskega kluba ni potegnil ob tej priliki za Radiča. Dogaja se, kar smo v našem listu že napovedali, da bodo voditelji SLS ob prvi priliki izdali svojega zaveznika Radiča. Pomisliti je treba, da se pripravljajo voditelji SLS za vstop v vladno.

V soboto je narodna skupščina razpravljala o proračunskih dvanajstinah. Fin. minister dr. Stojadinovič je opravičeval predložitev proračunskih dvanajstinih, češ, da rednega proračuna ni bilo mogoče pravočasno spraviti pod streho. V predloženih dvanajstinah niso bile v glavnem izvršene nobene večje izpremebe napram sedanjemu proračunskemu stanju. Minister je nato navajal številke o napredovanju dohodkov. Izredne doklade na davke v znesku 500 odst. so znašale v mesecih juliju, avgustu in septembru t. l. 260 milijonov dinarjev, meseca oktobra so se zvišale za 79 milijonov. Neposrednih davkov je bilo meseca oktobra leta 1922. vplačanih 50 milijonov, meseca oktobra tega leta pa 77 milijonov, torej za 27 milijonov več. Od meseca januarja do konca oktobra leta 1922. je bilo vplačanih 395 milijonov, v leta 1923. pa za isti čas 514 milijonov. Davki na poslovno obrt so prinesli do meseca oktobra 1922. 10 milio-

nov, leta 1923. pa 16. milijonov. Prošlo leto so znašali dohodki od teh davkov v 10 mesecih 74 milijonov, letos v istem času 124 milijonov. Monopolska uprava beleži v letu 1922. od julija do konca septembra 443 milijonov, letos 655 milijonov dohodkov. Dohodki carine so znašali od julija do oktobra prošlega leta 410 milijonov, letos 642 milijonov. Trošarinski dohodki so lani znašali do meseca oktobra 36 milijonov, letos 100 milijonov. Takse do oktobra lanskega leta 51 milijonov, letos 76 milijonov. S temi poviški bodo kriti poleg rednih izdatkov tudi oni, ki so novi v predloženih dvanajstih. Proračunske dvanajstine so bile v načelu sprejete z 119 glasovi proti 73, v podrobni razpravi pa z 116 glasovi proti 59. Po sprejetju proračunskih dvanajstine je bila narodna skupščina odgojena. Prihodnja seja bo sklicana pismenim potom še le po pravoslavnih božičnih praznikih začetkom druge polovice januarja 1924.

Sestanek male antante. Sestanek držav male antante se vrši dne 9. januarja do 12. januarja 1924 v Beogradu. Konferenca bo nadaljevala v Sinaji započeto delo o konsolidaciji držav male antante. Na dnevnem redu sestanka bo zunanjepolitični položaj Srednje Evrope. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš bo podal ob tej priliki ekspozice o zunanjepolitični situaciji in o stališču male antante. Dr. Beneš bo tudi poročal o poteku razprav v svetu društva narodov, ki se vrše v Parizu glede mažarskega posojila. Mažarska ni po poročilih iz Pariza pri volji sprejeti vse garancijske pogoje držav male antante, posebno ne pogojev Jugoslavije in Romunske. Ena glavnih točk dnevnega reda bo tudi razprava o medsebojnih odnošajih. Na svečan način se ima dokumentirati solidarnost vseh držav male antante.

Grška. V nedeljo so se vršile v Grški državnozbornske volitve, pri katerih so dobili pristaši Venizelosa nad polovico mandatov, t. j. okoli 250 poslancev, vladni republikanci okrog 150, medtem ko so monarhisti popolnoma propadli. Ker ni jasno, kakšno stališče bodo zavzeli venizelisti v vprašanju monarhije, se republikanci boje, da bi se utegnili Venizelos vendarle odločiti za nadaljnji obstoj monarhizma. Zato ga hočejo, predno bo mogel prevzeti vladno, postaviti pred izvršeno dejstvo. Sklicali so po vsej Grčiji na stotine shodov, na katerih so zahtevali proklamacijo republike. Pod pritiskom republikanskega krila oficirskega zbora je vlada pozvala kralja, naj

v interesu miru in osebne varnosti zapusti Grčijo, dokler ne pade definitivna odločitev o bodoči obliki vladavine. Grški kralj in kraljica sta po nasvetu ministrskega sveta zapustila Grško in odpotovala v Sinajo v Rumuniji. Kralj je pred odhodom brzojavno pozval Venizelosa, naj se vrne na Grško in sestavi vlado.

Grško albanski spor. Albanski tiskovni urad je pred kratkim izdal propagandno brošuro, ki vsebuje težke razžalitve grškega naroda in grške armade. Vsled tega je atenska vlada naročila grškemu poslaniku v Draču, naj zahteva od albanske vlade preklic brošure potom uradnega komunikeja in kaznovanje vodje albanskega tiskovnega urada. Albanska vlada ni dala zadovoljivega odgovora. Radi tega je grški poslanik obvestil albansko zunanje ministrstvo da zapušča Drač, kjer bo opravljal tekoče posle konzularni tainik. Grška vlada je dostavila albanski vladi diplomatsko noto v tej zadevi.

Demisija poljske vlade. Pri posvetovanjih poljske ljudske stranke Pi-jast o zakonskem načrtu glede kolonizacije in parcelacije je pretekli teden del poslancev pod vodstvom posl. Prylla zapustil dvorano. Posledica tega je bila, da je predsednik sejma Rataj takoj odložil svoje predsedniško mesto. Sejm je bil zaključen. Na izredni seji je nato ministrski svet na predlog ministrskega predsednika Witosa sklenil podati predsedniku poljske republike demisijo celokupnega kabineta. Predsednik republike Wojciehowski je poveril najprej sestavo nove vlade bivšemu finančnemu ministru Grab-skemu, ki pa se mu ni posrečila sestava vlade. Zato je bil klican k državnemu predsedniku predsednik radikalne ljudske stranke poslanec Stanislav Thugut in mu je bila poverjena sestava nove vlade. Thugut je po svoji avdijenci pri državnem predsedniku izjavil, da njegov kabinet ne bo vezan ne na levo ne na desno.

Turčija. Po vesteh iz Carigrada se pripravlja v Turčiji protirevolucija. Kemal paša se je baje iz zdravstvenih razlogov umaknil iz političnega življenja. V nekaterih delih Anatolije se širi protikemalistično gibanje. Računa se z možnostjo revolucije. Za protirevolucijo stoji baje angleška diplomacija. Kemal paša je baje zbolel na zastrupljenju. Angleška vlada ima baje poročila, da bi se gospodstvo Kemala že zrušilo, ako ne bi general Izmed paša, ki ga vpoštevajo vse stranke, uveljavil svojega vpliva za Kemala.

Rusko-romun. konferenca. Rumunska vlada je predlagala ruski vladi, naj se vrši na Dunaju rusko-rumunska konferenca za sporazum. Ruska vlada je sprejela predlog. Glavni pogoj Rumunije za vzpostavitev diplomatskih odnošajev z Rusijo je svečana izjava sovjetske vlade, da priznava aneksijo Besarabije po Rumuniji.

Rusija. Za predsednika novoizvoljenih sovjetrov je bil izvoljen Kamenjev. V prvi seji je imel govor, v katerem je naglašal konsolidacijo mednarodnega stališča sovjetskih zveznih republik. Naglašal je dobre posledice obnove diplomatskih odnošajev z Italijo ter opozarjal na važnost izjave ameriškega predsednika Coolidgea kot važno izpremembo javnega mnenja v Ameriki v prid sovjetski Rusiji. Govoril je na dalje o volitvah v Angliji, o neprijetni dosedanji angleški zunanji politiki, zlasti napram sovjetski Rusiji ter o izpremembah, ki jih je pričakovati z ozirom na izid angleških volitev.

Obljube.

Natanko nam je še v spominu, kako je obljubovala pred devetimi meseci SLS izpremembo obstoječih zapletenih in zavoženih gospodarskih in socialnih razmer, ako bodo volilci izvolili njene kandidate ter jih poslali v Beograd.

Njeni agitatorji so hodili v industrijskih krajih med delavstvo in ga pridobivali z najbolj ekstremnimi gesli za svojo volilno skrinjico. Obljubovali so delavstvu preobrat vseh dosedanjih mizernih socialnih razmer preko noči, ako poveri svoje zaupanje ljudem iz SLS, ki so pri tem svojem poslu operirali z gesli komunističnega obeležja.

Ljudje SLS so šli tudi med kmetško ljudstvo, govorili kmetu o povišanju cen kmetjskih pridelkov, zmanjšanju davkov in o obdavljenju vseh drugih slojev, ki se ne prištevajo kmetškemu stanu. Kmetom niso govorili o socialni revoluciji, pač pa o kmečki samovladi ter jim obljubovali sploh vse, kar si pač kmetški človek želi.

In prišli so med uradništvo, obrtništvo in drugo meščanstvo, govorili o draginji, obljubovali prepoved izvoza živil, protidraginjske ukrepe, zboljšanje vrednosti denarja, zvišanje plač in vse, kar si želi meščan. Govorili so proti velekapitalu, veletrgovini in težki industriji in sploh vse, kar rad sliši mali človek.

Obljubovali so in obljubovali. V njihovi politično-agitatorski prodajalni je dobil vsakdo vse, kar je želel. Delavcu so obljubovali na račun kmeta, kmetu na račun delavca in meščana. Njihovo delo je uspelo. Dobili so glasove povsod in od vseh stanov, priborili ogromno večino mandatov v Sloveniji, — potem pa je postalo vse tiho.

Delavci so postali kmalu bolj kakor prej razočarani, ravnokotako meščani. V SLS je delavstvo potisnjeno v ozadje, kmet plačuje večje davke, uradnik, obrtnik in meščani stokajo pod težo naraščajoče draginje, — obljube so ostale obljube. Svojo nalogo so obljube SLS izpolnile, mandati so bili dobljeni, volilni letaki so bili vrženi v koš.

Devet mesecev je minulo, odkar je SLS dobila v svoje roke politično zastopstvo Slovenije in ob koncu leta moramo žal priznati, da niso ostale njene obljube samo neizpolnjene, ampak da se je zgodilo vse nasprotno, kar so voditelji SLS obljubovali.

Nobenh uspehov nimajo pokazati niti na gospodarsko-političnem, niti na socialno-političnem polju. Tudi njihovo geslo o avtonomiji je ostalo samo geslo, od uresničenja tega gesla smo ravno tako daleč kakor takrat, predno je slovensko ljudstvo poverilo svoje zaupanje SLS.

Ljudje so postali nezadovoljni. Brezuspješnost kričanja poslancev SLS o avtonomiji, še bolj pa njihovo negativno delovanje zbuja upravičeno kritiko na vseh straneh, ker je naš mali človek spoznal, da bo prej gospodarsko obnemogel, predno bodo poslanci SLS sploh prišli v položaj uresničevanja svojih obljub.

Glavni grehi voditeljev SLS, da niso imeli doslej niti enega pozitivnega uspeha, tiči v tem, da niso znali nikdar izrabiti danega položaja in da niso znali nikdar ustvariti takih razmer, v katerih bi lahko vsaj deloma uspeli v izpolnitvi svojih zahtev.

Priliko v ta namen so jim takoj spočetka nudili radikalcem kot večinska stranka. Došlo je do Markovega protokola in kako žalostno vlogo so igrali ob tej priliki voditelji SLS, je dovolj znano. Od Markovega protokola je minulo že precej časa. In ves ta čas niso storili nobenega koraka za ustvaritev položaja, v katerem bi lahko igrali pomembnejšo vlogo.

Vsa njihova taktika je obstojala v psovanju Belgrada in Srbov, namesto da bi skušali pridobiti odločilne kroge za svoje zahteve. To je bila umetnost njihove politike. Nobene odločne poteze, vse je bilo samo smešno kolebanje med raznimi ekstremi.

Nezadovoljnost volilcev, ki pa jim ne bodo mogli nikdar izpolniti svojih predvolilnih obljub, ravno zato, ker so bile izrečene edino z demagoškim namenom v svrhu trenutne pridobitve zaupanja ljudskih množic, jih sili k preokretu svoje politike. Zato mežikajo in škilijo okoli vogalov belgrajskih ministrstev, ali jim ne bo morebiti za praznike pomigal Pašič, ki so ga še nedavno zmerjali s turškim pašo.

Pašič bi jih sprejel v vlado. Zakaj ne? Ž njimi bi lažje vladal kakor pa z Nemci in Turki, ker jih je spoznal in dobro precenil kot opozicionalce. Če mu niso napravili kot opozicija nobene sitnosti, mu jo bodo še manj kot vladna stranka.

Ne moremo še presoditi, koliko je na vesteh o pogajanjih voditeljev SLS z vlado o njihovem vstopu v vladno večino. Govori se o obljubah „široke samouprave v okviru vidovdanske ustave.“ Kolikor poznamo kolebavost voditeljev SLS, je popolnoma mogoče, da se bodo s to „najširšo samoupravo v okviru vidovdanske ustave“ zadovoljili in da bodo proglasili to samoupravo za svojo toliko obljubljeno avtonomijo.

Ugotoviti pa moramo, že danes, da tudi v vladi ne bodo mogli izpolniti voditelji SLS svojih predvolilnih obljub. Če pa jih izpolnijo tudi en del, nikdar ne bodo mogli popraviti tega, kar so tekom devetih mesecev zanemarili s svojo brezplodno politiko. Poleg tega naš izkušnja uči, da je treba v vladi še veliko bolj pametnih glav kakor pa v opoziciji. Kaj pa znajo voditelji SLS kot vladni možje, so nam tudi že dokazali.

Naj se zgodi eno ali drugo, obljube bodo ostale obljube, zakaj za resno delo je treba resnih ljudi tako v opoziciji kakor v vladi, ne pa demagogov, ki se love od slučaja do slučaja za bilke, da se obdrže na površju.

INOZEMSKÉ VESTI.

*Nov švicarski predsednik. Za predsednika švicarske konfederacije je bil izvoljen dosedanji podpredsednik Ernest Chonard, in sicer s 189 glasovi od 194. Za podpredsednika je bil izvoljen s 145 od 179 glasov zavezni svetnik Jean Marie Musy.

* Znižanje davkov na Češkoslovaškem. Češkoslovaški parlament je odobril vladni načrt za popravo zakona o davku na imetje. Novi zakon zmanjšuje davek na imetje in tudi davek na prirastek imetja za 50 odstotkov, ako imetje ni 1. marca 1919 presegalo svote 50.000 čsl. kron. V slučaju, da premo-

ženje presega omenjeno vsoto, pojema davek potoma tako-le: ako gre za začetno premoženje do 50.000 kron, se zmanjša za 50 odstotkov, ako gre za začetno premoženje do 1 milijona, se zmanjša davek za 5 odstotkov. To znižanje davka je v zvezi z naraščanjem vrednosti češke krone. Skupno se bo davek zmanjšal za eno milijardo in pol kron. — Pri nas v Jugoslaviji bomo na kaj podobnega še nekoliko časa počakali. Za to bodo že poskrbeli naši „ljudski“ zastopniki.

Prijateljem!

Z novim letom mislimo povečati obseg in obliko lista. List hočemo izpopolniti, kolikor je v danih razmerah mogoče!

Umevno je, da je v današnjih razmerah izdajanje časnikov, še bolj pa neodvisnega lista kakor je „Ljudski tednik“, zvezano z velikimi stroški, ki nikakor ne odговarjajo razmeroma nizki naročnini.

Obračamo se na vse naše somišljenike, prijatelje in naročnike s prošnjo, naj izrabijo čas do novega leta v ta namen, da podpro naš list s pridobitvijo novih naročnikov.

Razširjajmo naš list „Ljudski tednik“, med našim ljudstvom, prijatelji in znanci!

Čimbolj bo razširjen, tem lažje bo vršil svojo nalogo, tem uspešnejši bo njegov boj za ljudske pravice in zahteve.

Pojdite v dneh do novega leta k sosedom, prijateljem in znancem ter nam zberite podpise naročnikov z izjavo, da se zavežejo list redno plačevati. Pošljite nam nato nemudoma naslove teh naročnikov, da jim bomo lahko list redno pošiljali!

Kdor želi kakih posebnih izprememb ali izpopolnitev v listu, naj nam sporoči svoje svete, da jih bomo po možnosti upoštevali!

Vse prijatelje prosimo, naj žrtvujejo za razširjenje „Ljudskega tednika“ nekoliko truda, pri čemer naj jih spremlja zavest, da vrše dobro in koristno delo.

Novo leto naj nam prinese tudi novih uspehov!

Uredništvo in uprava.

POLITIČNE VESTI.

+ Kaj je mislil pokojni dr. Krek? V pojasnilu, ki ga je poslal pretekli teden belgrajski „Samoupravi“ z ozirom na nek objavljen članek, omenja prof. V. Marinko iz Kranja, da je pokojni dr. Pero Rogulja nekoliko mesecev po smrti dr. Kreka objavil v „Slovenecu“ članek, v katerem je obširno obrazložil misli dr. Kreka o tem, kako naj bi bila urejena zedinjena država Srbov, Hrvatov in Slovencev. Dr. Krek je namreč svojemu prijatelju in učencu dr. Rogulji rekel v razgovoru: „**Predvsem bo potrebno, da ima naša nova država močno centralno oblast in — je dodal nato — tudi mnogo, mnogo svobode!**“ V „Samoupravi“ se je nato tudi oglasil dr. Leopold Lenard, ki je objavil podrobnosti o sestanku s pok. dr. Krekom, na katerem se je le-ta izjavil o ureditvi jugoslovanske države. Dr. Lenard piše o dr. Kreku: „Teško je že bolehal, ko sem ga obiskal v Šentjanžu. Dvignil se je z divana, na katerem je počival in hotel me je spremiti. Med potjo smo se razgovarjali samo o naši bodočnosti in o našem ujedinjenju. Njegov govor je bil tako topel, kakor nikoli prej. Mukoma me je spremljal. Videlo se je, da se z mano težko razstaja. Ko smo dospeli do nekega mlina ali strojarne, kjer se pot vzpenja proti Glavišu, dr. Krek ni več mogel naprej. Tako me je še enkrat zadržal in stoje politiziral z mano. Tedaj sem boječ se, da bo nasprotnega mišljenja, strahoma omenil nastopno: „Ko se ujedinimo, nastanejo popolnoma nova vprašanja. Eni bodo za centralno ureditev, drugi za bolj avtonomistično.“ — Krek me na to ostro pogleda ter pravi kratko z močnim povdankom: „Samo centralizem! Vsaki federalizem je reakcija!“ — Tako sva se razstala, to so bile njegove poslednje besede.“ — Iz navedenega je dovolj jasno razvidno, kakšnega mišljenja je bil dr. Krek. SLS, katere voditelji so svoječasno slovesno prisegali na dr. Krekova načela in nauke, se je po kratkem času popolnoma oddaljila od mišljenja dr. Kreka in, kar je včeraj blagoslavljala, danes preklinja. Kaj je pravzaprav tvorilo vzrok načelnemu (?) preobratu voditeljev SLS je težko reči. Vsa znamenja pa kažejo, da ta preobrat ni bil toliko načelen, kakor taktičen, kakor se včasih označuje varanje ljudskih množic, in zdi se nam, da iščejo voditelji SLS z vso paro možnost kompromisa med svojim avtonomistično - federalističnim stališčem ter centralističnim principom. Da bo ta kompromis samo na-

videzen in da bodo voditelji SLS napravili centralizmu vse možne koncesije, samo da se navidez častno izvlečejo iz zagate, v kateri se nahajajo, je z ozirom na njihovo dosedanjo prakso pričakovati kot gotovo. Kadar bodo to storili, ne bo mnogo minulo, ko bodo hiteli zatrjevati z vso brzino, da so izpolnili samo to, kar jih je učil njihov mojster dr. Krek. Ljudstvo pa bo ravno tako prevarano, kakor je že bilo.

+ Pogajanja dr. Korošca za vstop v vlado. Medtem ko „Slovenec“ molči o pogajanjih Jugoslovanskega kluba z vlado ter poroča sam, da je „dr. Korošec pozvan za prihodnje dni na razgovore z nekaterimi voditelji radikalov,“ poroča ljubljansko „Jutro“, glasilo demokratske stranke, ki ljubosumno spremlja dr. Koroščevo prizadevanja za priboritev mehkih ministrskih foteljev, da je imel v torek zvečer ministrski svet sejo, na kateri je predvsem ugotovil, „da klerikalci stavljajo zelo pretirane ponudbe za vstop v vlado. Med drugim zahtevajo zase prvega podpredsednika narodne skupščine (to mesto je rezervirano posl. Antonu Sušniku). Radiča so klerikalci v svojih ponudbah pustili popolnoma na cedilu in priznajo, da z njim nočejo imeti nič opraviti. Vprašanje revizije ustave, katero klerikalci le še v načelu vzdržujejo, so v svoji ponudbi obšli na jako spreten način. Pravijo, da naj se jim po vzorcu Markovega protokola najprej izroči vsa vladna mesta v Sloveniji, potem pa naj se razpišejo nove volitve. V te volitve bi SLS šla znova pod geslom revizije ustave in avtonomije. Tega pa ne zahteva od radikalov, tako da potem nova skupščina lahko ukrene kar hoče in je pridobljen čas. Radikalci se o klerikalnih ponudbah nič kaj povoljno ne izražajo. Dvoreznost klerikalcev je razvidna tudi iz dejstva, da je podpredsednik kluba SLS Sušnik danes izjavil, da mu je g. Korošec prepovedal vsako izjavo o pogajanjih SLS z radikali. G. Korošec te dni sploh ne prihaja v parlament. Večina radikalov smatra klerikalne ponudbe za izraz notranje slabosti in izraža mišljenje, da s klerikalci kot nehonetnim elementom, ki se ziblje med vlado in opozicijo, ne more priti do sporazuma. Poudarjajo tudi, da bodo klerikalci, če treba še mnogo cenejši kakor sedaj govorijo pred javnostjo.“

+ Kaj je cilj vsake stranke? Sotrudnik belgrajskega lista »Vremena« je imel te dni razgovor z enim izmed najuglednejših članov Jugo-

slovanskega kluba ter ga vprašal, ali je točna govorica o vstopu poslancev SLS v vlado. Dotični poslanec na to vprašanje ni dal točnega odgovora, pač pa je pomenljivo pripomnil: »Vsake politične stranke končni cilj je vendar — vstop v vlado!« G. poslanec SLS ni povedal sicer nič novega, toda z nobenim drugim odgovorom ne bi mogel bolje karakterizirati političnih stremeljenj SLS. Korito je cilj! O ljudskih potrebah in zahtevah pa naj pišejo listi, saj je papir potrepljiv.

+ Bojevitost ponehuje. Belgrajsko »Vreme« piše z ozirom na vesti o pogajanjih Jugoslovanskega kluba glede vstopa v vlado, da se pri poslancih SLS opaža že nekaj časa tudi znatna sprememba v njihovem stališču napram vladi. V zadnjem času je ponehala njih ogorčena borbenost na sejah narodne skupščine. V njihovih vrstah že prevladuje pomirljivi duh, ki bi vodil k sporazumu. — Da se »Vreme« ne moti, nam dokazuje tudi pisanje »Slovenca«, ki zadnje čase ne piše več o srbski samopašnosti in orientalskih pašah, pač pa samo še o Pašiću, kar pa bo bržkone tudi še ponehalo.

+ Doma avtonomisti, v Belgradu centralisti. »Slovenec« piše: »Brez revizije ustave sploh ni govora o kakršnemkoli sodelovanju prečanov z Belgradom. Ta revizija mora prinesiti Sloveniji popolno zakonodajno samoupravo (avtonomijo). Predvsem pa mora Slovenija dobiti neokrnjeno finančno avtonomijo za vse svoje potrebe, dogovorno kvoto od državnih dohodkov in gospodarskih potreb.« »Slovenec« ima do predpusta še čas, da piše avtonomistično, radovedni pa smo, kaj bo pisal potem, če se dr. Korošec sporazume z vlado. Bržkone se bo moral zopet braniti pred očitki, da so voditelji SLS v Ljubljani avtonomisti, v Belgradu pa centralisti, kakor se je že. Ni prav, da uganja »Slovenec« svojo politiko, dr. Korošec pa svojo. Na ta način spravi lahko dr. Korošca v veliko zadrego, pa tudi sebe.

+ SLS in Radič. „Slovenec“ je poročal v torek iz Belgrada: „Odlučen odgovor dr. Ninčiča glede Radičevega bivanja v Londonu je precej iznenadil in ni bil ravno simpatično sprejet izvemših pri demokratih Pribičevićevega kova. Ker pa je jasno, da dr. Ninčič brez sporazuma z vlado ne bi mogel zavzeti takega stališča, smo se o tej stvari informirali v vladnih krogih in zvedeli, da je vlada dobila pozitivna poro-

čila, da je vodstvo HRSS sklenilo, da se mora Radič takoj vrniti v Zagreb, češ da je njegova prisotnost v domovini nujno potrebna z ozirom na pojačano akcijo režimu prijaznih in od režima kupljenih ljudi na Hrvaškem. Ker je vlada dalje dobila poročila iz Londona, da se namerava Radič temu pozivu odzvati in da je že storil korake v svrhu skorajšnje vrnitve, je vlada smatrala za potrebno, da za ta slučaj precizira svoje stališče in je na podlagi poročil londonskega poslaništva storila sledeče sklepe: 1. Radič se takoj postavi pred sodišče. 2. Za „protidržavno“ propagando se sodi v Belgradu. 3. Z ozirom na enotnost sodnega postopanja se sodi Radič istočasno v Belgradu tudi za vse druge delikte per delegationem. Glasom izjave uglednega člana vlade je ministrski svet naročil pravosodnemu ministru, da zahteva tozadevne akte od zagrebskega sodišča. — Tako informacije iz vladnih krogov. Dasi ravno je težko verjeti, da bi se vlada upala proti voditelju hrvatskega naroda nastopati na tak način, je vendar verjetno, da bi vlada za slučaj Radičeve vrnitve brez dvoma proti njemu nastopila, da omogoči izvršitev novih političnih kombinacij na Hrvaškem, ki jih Belgrad z vso silo podpira.“ — „Slovenec“ ne pove, ali se bo Jugoslovanski klub pri svojih pogajanjih z vlado glede prestopa v njeno večino zavzel za svojega zaveznika Radiča, s katerim je dr. Korošec po svojem časnem zatrevanju časopisja SLS določeval skupno taktiko federalističnega hrvatsko-slovenskega-muslimanskega bloka. Smo res radovedni, kako daleč sega zvestoba voditeljev SLS.

+ **Delavske zbornice.** Minister za socialno politiko dr. Peleš je izjavil predstavnikom delavskih zbornic, da odobrava sklep konference delavskih zbornic, ki se je pred kratkim vršila v Brodu in ki se nanaša na osnovanje generalnega tajništva v Belgradu. Minister je izjavil, da bo izdal naredbo, po kateri se bo začela pobirati posebna naklada za delavske zbornice.

— **Čevlje kupujte od domačih tovarov** tvrdke Peter Kozina z znamko Peko, ker so isti vrznan najboljše in najcenejše. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana Brešt. 20, ter Aleksandrova cesta št. 1.

Konvencije z Avstrijo.

Pretekli teden je narodna skupščina odobrila konvencije, sklenjene meseca februarja z avstrijsko republiko povodom poseta kancelarja dr. Seipla in avstrijskega zunanjege ministra Grünbergerja v Belgradu. Te konvencije se tičejo skupine spornih vprašanj, ki izvirajo iz st. germainske mirovne pogodbe, deloma pa iz odnošajev, ki so bili v veljavi, ko so še nekateri deli naše države pripadali avstro-ogrski monarhiji. Vse te konvencije je sklenil bivši minister za pravosodje dr. Laza Markovič, vendar pa se radi drugega nujnejšega parlamentarnega dela niso mogle prej ratificirati.

Prva konvencija se tiče dviga sekvestra in vseh prisilnih odredb v naši državi in v Avstriji glede imovine obojestranskih državljanov. Vsa ta imovina se ima po 15 dneh od uveljavljanja konvencij izročiti v svobodno razpolago lastnikom brez vsakih pristojbin ali drugih dajatev.

V tej konvenciji se tudi govori o pripadništvu in žigosanju obveznic predvojnih dolgov Avstro-Ogrske, ki se nahajajo na ozemlju avstrijske republike, a so last naših državljanov ter so prijavljene v žigosanje upravi državnih dolgov v finančnem ministrstvu v Belgradu. Maksimalni iznos teh obveznic je ugotovljen na 68.000.000 nominalnih kron. Za sekvestrirana imetja v naši kraljevini, kakor tudi za posesti, postavljene pod sekvester v avstrijski republiki, je predpisano za slučaj, da so bila deloma ali popolnoma likvidirana proti predpisu člena 267. st. germainske mirovne pogodbe ali tudi sploh nezakonito, da imajo oškodovanci pravico zahtevati pri naših sodiščih povračilo škode, ako ni bila likvidacija izvršena iz političnih razlogov.

Druga konvencija se tiče zelo kočljivega vprašanja o plačilu obveznosti državljanov ene ali druge države, ki so nastale pred vojno in se glase na predvojne krone. V tej zadevi je odločeno, da se imajo vse obveznosti izplačati tako, da se za vsakih bivših 100 avstro-ogrskih kron plača 32 kron naše kraljevine. Izjeme so določene za dolgove v lombardnih poslih glede obveznic avstrijskih vojnih posojil, kjer se ima plačati za 100 bivših avstrijskih kron, in za hipotekarne obveznice, glede katerih je sprejet teritorialni princip, po katerem se plačila vrše v onih kronah, kjer ima dolžnik bivališče. Izvzeti so iz konvencije dol-

govi dunajske poštne hranilnice in obveznosti, ki izvirajo iz zavorovalnih pogodb ter socialnih zavarovanj, kar se bo uredilo s posebnim sporazumom.

Tretja konvencija se tiče lastništva hiše na Dunaju, v kateri se danes nahaja naše poslaništvo, ter večjega števila delnic bosenskih podjetij. Naša država dobi 28.000 delnic bosenske gozdne ind. v Zenici, 4830 delnic sladkorne tovarne v Usoni, 3847 delnic železne industrije v Varešu, 1103 delnic industrije v Varešu, 69 vrednostnih papirjev rudarskega društva »Bosnija«, ter končno nek depozit 16.000.000 papirnih mark. Za vse to plača naša država avstrijski republiki 10.040.000 dinarjev.

Četrta konvencija se tiče družb, ki imajo sedež v eni obeh držav, a podjetje na ozemlju druge države. S to konvencijo se določa prenos sedežev teh družb v ono državo, kjer imajo svoja podjetja.

Ratifikacija teh konvencij je velikega pomena za nas prečane. Za Slovenijo je bilo posebno važno vprašanje plačila obveznosti, ki se glase na predvojne avstro-ogrske krone. Ključ za izplačilo teh obveznosti ne zadovoljuje sicer v polni meri naših gospodarskih krogov, vendar pa je obvladalo mnenje, da je boljše skleniti konvencije s takim ključem, kakor pa pustiti to vprašanje še nadalje odprto, kar bi v gotovem oziru še bolj škodovalo interesom naših gospodarskih krogov.

DNEVNE VESTI.

— Vse gg. naročnike prosimo, naj do konca leta zanesljivo poravnajo zaostalo naročnino!

— **Smrt sobojevnika kralja Petra.** V deželni bolnici v Ljubljani je umrl 75 letni Viktor Merlak, ki se je leta 1875. boril med vstaši ob strani blagopokojnega kralja Petra Osvojitelja v Bosni. Pogreb se je vršil v ponedeljek. N. v m. p.!

— **Imenovanje ljubljanskega velikega župana.** Za velikega župana ljubljanske oblasti je bil imenovan vladni svetnik Teodor Šporn. Novi veliki župan je rojen 8. aprila 1879 na Trati pri Škofji Loki. Služboval je pred prevratom kot pol. uradnik v Dalmaciji.

— **Kmetijska družba.** Pokrajinska uprava za Slovenijo je razpustila glavni odbor „Kmetijske družbe“ in poverila vodstvo poslov vlad. svetniku Fr. Župneku. Naloga vladnega komisarja je, sklicati občni zbor družbe.

— **Osebni promet na Gorenjskem.** Od 16. decembra t. l. vozita na progi Ljubljana

gl kol.—Jesenic in obratno zopet osebna vlaka št. 913 in 914 dnevno redno. Od tega dne dalje je torej osebni promet na Gorenjskem isti kot pred poplavo.

— **Nova amnestija.** Minister za pravosodje je pripravil velik ukaz o pomilostitvi obsojencev. Ta ukaz se predloži v podpis kralju, ko se vrne iz Bosne. S pomilostitvijo bo velikemu številu obsojencev iz vse države kazni deloma odpuščena, deloma pa ublažena.

— **Odlikovanje župnika Aljaža.** V nedeljo se je vršila na Dovjem slovesna izročitev reda sv. Save IV. razreda znanemu očetu naših planin, župniku Jakobu Aljažu. Slavnosti so se udeležili načelnik oddelka ministrstva za trgovino v Ljubljani, dvor. svetnik dr. Marn, okrajni glavar dr. Vavpotič, predsednik SPD dr. Tominšek, poslanik n. r. Josip Pogačnik, župan Klančnik, načelnik gasilnega društva na Dovjem Košir, učitelj Jeglič in dekan Lavrič. Dr. Marn je pripel odlikovancu red na prsa s kratkim nagovorom, v katerem je omenjal njegove zasluge za turistikó in tujski promet in njegovo uspešno delovanje na glasbenem polju, nakar so sledile čestitke. Vzradoščen nad toliko pozornostjo se je župnik Aljaž ginjeno zahvaljeval za visoko odlikovanje in vzkliknil trikratni „Slava!“ vladarju, nakar je pevski zbor zapel kraljevsko in državno himno.

— **Kolekovanje prošelj v vojaških zadevah.** Prošnje in priloge, ki se vlagajo pri vojaških oblastih, se morajo odslej kolekovati, in sicer: prošnja sama s kolkom za 5 Din, vsaka priloga pa s kolkom za 2 Din. Ako se želi pismeno rešitev prošnje, je treba prošnji priložiti kolek za 20 Din.

— **Kmetijska šola na Grmu.** Na kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se je mudila nedavno komisija gradbene direkcije iz Ljubljane. Na šoli se bo v bližnjem času izvršilo več temeljitih popravil. Zgradilo se bo tudi stanovanjsko poslopje za strokovno učiteljstvo.

— **Predujmi drž. uradnikom.** Vlada je na predlog finančnega ministra sklenila, da se državnim uradnikom izplača 1. januarja predujem. Uradnikom, ki imajo do sedaj večjo plačo, kakor 5000 dinarjev na leto se bo izplačal predujem 2000 dinarjev, uradnikom pa, ki imajo manjšo plačo, pa se bo izplačal predujem 1500 Din. Iz tega sklepa je razvidno, da vlada s 1. januarjem uradništvu še ne bo nakazala novih plač. To v glavnem radi tega, ker razvrstitve v nove kategorije še dolgo ne bo končana.

— **Pomlad pred Božičem v celjski okolici.** V nedeljo 16. t. m. je našla dijakinja celjske real. gimnazije na sprehodu ob bregu Voglajne trobentice, marjetice in zlatice. Za ta letni čas izvanreden pojav.

— **Svolega očeta ubil.** Minuli petek so našli na Viču pri Ljubljani par korakov od njegove hiše mrtvega posestnika Ivana Jerina. Glavo je imel vso razbito. Sum je pa-

del na njegovega 22 letnega sina Ivana, ki je dejanje prvotno trdovratno tajil. Tekom preiskave pa je končno dejanje priznal. Izjavil je, da sta se z očetom prepirala radi domačih razmer. Oče mu je med preprirom zagrozil, da bo ustrelil njega in mater. Ko ga je res prijel za prsa in ga hotel vreči na tla, je pograbil v bližini ležečo ročico od voza in udaril očeta trikrat po glavi. Oče se je brez glasu zgrudil. Udarci so bili tako silni, da je imel ubiti vso razbito glavo. Nečloveški sin je bil oddan sodišču.

— **Senzacionalen preokret v procesu zoper Paskijeviča v Zagrebu.** V procesu zoper 19 letnega dijaka Paskijeviča, ki je umoril in oropal dva tihotapca, in ki že 14 dni tvori največjo senzacijo v Zagrebu, je nastopil senzacionalen prokret. Paskijevič je priznal, da je oba tihotapca sam umoril, dočim je doslej dolžil soudeležbe tudi drugega obtoženca Thierrya. O tem pravi sedaj nenkrat, da ga je samo nagovarjal k ropu, a v dogovorjenem času ni prišel in sploh ni bil zraven. Radi tega se je hotel nad njim maščevati in ga je obdolžil, da je enega tihotapca on umoril.

— **Tovarna za ponarejanje kolkov.** V Vojvodini se je osnovala družba petih članov, ki je na debelo ponarejala kolke po 100 in 1000 dinarjev ter jih spravljala v promet. Škoda znaša nad 100 milijonov dinarjev. Ponarejevalnica se je nahajala na pusti Aladar. Ponarejevalsko družbo so tvorili lastniki pušte Hippich, Löwy, Helfner, Batog in Herzog, vsi iz Novega Sada in Zemuna. Glavni krivec Lazar Hippich iz Novega Sada je bil te dni ob priliki obiska v gradu Mokrice na Dolenjskem aretiran. Kakor znano, je kralj Aleksander letošnje poletje obiskal ta grad. Hippich je že prej večkrat obiskal Mokrice ter se ponujal kot mešetar za prodajo gradu. Zadnje dni se je zopet pojavil v Mokricah ter je izjavil, da se kmalu vrne kot novi lastnik mokriškega gradu. Iz Mokric se je peljal proti Brežicam, kjer ga je dohitela usoda. V gostilni Kalin v Bregani je bil aretiran. Pri njem so našli za več milijonov 1000 dinarskih kolkov.

GOSPODARSTVO.

g **Vinogradniški sestanek v Trebnjem.** Ob priliki dvodnevnega tečaja iz sadjarstva in kletarstva, ki ga je priredil drž. okrajni ekonom iz Novega mesta v Trebnjem dne 8. in 9. decembra t. l., se je v nedeljo 9. po nauku zbralo lepo število trebanjskih vinogradnikov k vinogradniškemu sestanku v občinski dvorani. Pred sestankom ob 1. uri popoldne se je vršila vinska poskušnja. Pri poskušnji so se presojala posamezna vina po barvi, okusu ozir. alkoholu in kislini. Glede kakovosti je pridelek prav dober. Vina so bila od 8 in pol do 11 odstotkov alkohola in 8—9 odstotkov kisline. Po nauku se je zborovanje nadaljevalo. Obravnavale so se različna aktualna vprašanja. Kakor n. pr. važnost skupne vinogradske razmere v posam-

nih pokrajinah države in splošne smernice za bodoče delovanje. Končno so zborovalci soglasno sklenili pristopiti v družbo jugoslovenskih vinogradnikov.

g **Usoda „kovačev“.** Finančno ministrstvo je podaljšalo rok, v katerem se vzamejo bankovci po 10 dinarjev emisije 1919 iz prometa, do 10. julija 1924. Od tega dne dalje ne bodo imele te novčance nikake veljave več.

g **Izkoriščanje vodnih sil.** Zastopniki udruženj za izkoriščanje vodnih sil v državi so posetili ministra za poljedelstvo in vode ter ga prosili, da čim prej izdela načrt zakona o izkoriščanju vodnih sil in ga predloži narodni skupščini v uzakonjenje. Minister je obljubil zastopnikom, da bo takoj sestavil komisijo, ki ji bo poverjena izdelava zakonskega načrta.

g **Odprava izvoznih carin.** Med ministrstvom za trgovino in industrijo in ministrstvom financ se vodijo pogajanja o odpravi vseh izvoznih carin, ker carine otežujejo našo zunanjo trgovino.

g **Za prevoz perutnine.** Ker se pogosto dogaja, da razni kokošarji in kokošarice perutnino kar vrečah prevažajo, je izdalo prometno ministrstvo odredbo, da se sme po vlakih perutnina prevažati samo v kurnikih in da se mora plačati gotova prevoznina. Vsled te odredbe bodo morali razni prekupčevalci plačati voznino, pa tudi brutalni način prevažanja bo s tem prenehal.

g **Prepoved devizne trgovine v Bolgariji.** Bolgarska vlada je izdala naredbo, po kateri je devizna trgovina na sofijski borzi prepovedana. V bodoče bo vse devize prodajala bolgarska narodna banka. Vsi izvozniki morajo tuje devize izročiti po dnevnem kurzu narodni banki.

g **Polom velike lesne tvrdke v Karlovcu.** Filip Fröhlich in sinovi v Karlovcu, ki je tudi lastnica žage v Karlovcu, je ustavila izplačila. Pasiva znašajo 15—16 milijonov dinarjev.

g **Rusko žito v Angliji.** Iz Londona poročajo, da je prvi transport ruskega žita prispel na nekem angleškem parniku v Hull.

g **Srednji štori od navadnega zelja** dajo dobro solato, če jih v slani vodi skuhamo, shladimo, zrežemo na tenko, kakor solatno peso, in damo mrzle na mizo z oljem, jesinom, štupo in zrnjem zrezanega česna.

g **Obtok bankovcev.** Po izkazu Narodne banke z dne 8. t. m. je bilo v obtoku za 5 milijard 847,308.230 dinarjev bankovcev in je obtok v teku 8 dni narastel za 21 milijonov. Istočasno se je zvečala metalna podlaga na 451.6 milijonov dinarjev.

g **Vrednost denarja.** V Curihu velja 100 dinarjev 6 švic. frankov 52.5 centov. Na zagrebški borzi velja 1 dolar 86.625 do 87.625 dinarjev, 1000 avstr. kron 1.2175 do 1.2375 dinarjev, 100 češkoslovaških kron 253.50 do 256.50 dinarjev, 100 franc. frankov 455.50 do 460.50 dinarjev, 100 rom. lejev 40.50 do 43.50 dinarjev, 100 ital. lir 378.50 do 380.50 Din.

Tržne cene.

Žito. Na zagrebškem žitnem trgu je bila tekom celega preteklega tedna tendenca čvrsta v vseh vrstah žitaric, posebno v koruzi in pšenici. To je bila posledica tega, ker so pasivni kraji začeli s povpraševanjem po robi, zlasti koruzi. Dovozi na tržišča so bili radi slabega vremena in slabega pota zelo slabi. Cene koruzi v Bački in Sremu so se izenačile. Mlini nimajo velikih zalog moke in stalno draže moko ter je radi tega tendenca zelo čvrsta. Veliko je bilo zlasti povpraševanje po moki in cena, ki je notirala početkom tedna 450 Din, je poskočila proti koncu do 550 in 560 Din. V Zagrebu je momentano občutiti pomanjkanje moke finejših vrst. Izvoz je bil samo neznaten in sicer na dunajski trg. Večji zaključki niso bili sklenjeni z ozirom na nenadni porast cen pšenici in vsled konkurence romunske moke na Dunaju, ki se prodaja franko Dunaj po 575 Din na bazi »0«. Cena moki je ostala še nadalje čvrsta, vendar kupei upajo, da bo za praznike nekoliko popustila. — Pšenica je istotako kot moka zelo čvrsta ter se je od 330 Din dvignila na 350, postavno baška postaja. — Za staro in novo koruzo je bilo mnogo povpraševanja. Nova koruza je notirala 220 Din, stara 245. — Slavonski rešetani oves se je nudil po 235 Din, pariteta Zagreb pa po 255, bosanski po 220. Za fižol je bilo mnogo povpraševanja, zlasti za beli, ki se je plačeval pariteta Postojna, ocarinjen v jutelih vrečah po 650 Din.

Živina. Pretekli teden so plačevali v Zagrebu za kg žive teže: Voli bosanski I. 15—16, II. 12.5—13, III. 7.5—8.75, biki 16.5—17.5, svinje sremske debele 28, domače 27—27.5.

Krma. Na zagrebškem trgu so plačevali pretekli teden seno po 95—115 Din za 100 kg.

Mast. Cene masti in slanini so bile te dni sledeče (na debelo): v sodčkih po 200 kg 38 Din kg, po 100 kg 38.25 Din, po 50 kg 38.50 Din plus 2 odstotka embalaže. Soljena debela slanina po 39 Din kg.

Jajca. Položaj na tržišču z jajci se ni izpremenil. Cene so ostale iste kakor pred tednom. Eksport naših jaje na londonski trg postaja živahniji, ker se krijejo že potrebe pred prazniki. Tu se imajo naši izvozniki boriti predvsem z ruskim blagom, ki prihaja preko Rige in Libave. — Na ljubljanskem trgu so sveža jajca v nadrobni prodaji dosegla pretekli teden ceno 2.75 do 3 Din. Zadnje dni je padla cena na 2.50 Din.

Vino. Zadnje čase se je plačevalo vino v okolici Šibenika po 4 dinarje liter. Povprečno so imela vina 11.5 stopinj, boljša 12.5 stopinj alkohola.

Mariborski trg. Dne 15. t. m. so bile v Mariboru nastopne cene: kg govejega mesa I. 25—27, III. vrste 16 do 20 kg, jezik sveži kg 24, vampov 7—9, pljuča 9, možgani 20, kg teletine I. 28 do 30, II. vrste 24—25, kg črevesne masti 30—32, sveže slanine 35—40, prekajeno meso 40—48, šunke 55—58, kg prekajene noge 25, kg krakovskih klobas 50—52, piščanec večji 28—40, race 45 do 70, domač večji zajec 30, krapov 35, liter smetane 16—18, surovega masla 55 do 57, kos sirčeka 6—10, 1 jajce 2.25 do 2.75; kg kave I. 65, II. 40—55, kg popra celega 40, testenin 13, sladkor v kristalu 22, v kockah 23, riževega škroba 30, 1 liter bučnega olja 38, kg prosa 3.50, kg navadnega fižola 5—7, kg moke št. 1 7—8, cikorijska 26, 1 q ovsene slame 75—87.50, 1 kg sveč 15, komad karfijole 3—15, kisló zelje 3—3.50.

Celljski trg. (15. t. m.) Govedina: v mesnicah I. 25, II. 22.50, na trgu I. 22—25, II. 17.50. Teletina: I. 35, II. 30, slanina I. 43, II. 42, mast domača 44, ameriška 39, prekajeno meso I. 45—50, II. 45. Perutnina: piščanec 30, race 40, gos 150, puran 100—150. Divjačina: zajec 60—70, srna 25. Mleko 3.75, surovo maslo 60, čajno 88, jajce 2.25—2.50. Moka: „00“ in „0“ 6.20, „2“ 5.70, „4“ 5.30. Sadje: jabolka 3—5, hruške 6, kostanji 2.50, luščeni orehi 28—30. Specerijsko blago: kava Portoriko 64, Santos 44, Rio 40, sladkor v kristalu 21, v kockah 23, riž I. 11, II. 6.25 do 8.50, bučno olje 40. Žito: pšenica 380, rž 330—350, ječmen in oves 280—300, fižol 600 do 650. Trda drva kvadratni meter 140—150, mehka 112—120. Krompir 1.25. Cene so stabilne.

RAZNE.

r Vstop prepovedan. Policijski ravnatelj vpraša policajca: „Torej vam je lopov ušel. Zakaj pa niste tekli za njim?“ — „Saj sem, g. ravnatelj, pa je bil tako zvit, da je šel v hišo, v katero mu nisem mogel slediti.“ — „Zakaj pa ne?“ — „Ker je bilo zunan napisano: Vstop prepovedan.“

r Kraljica lepote. V New Yorku se je vršila minule dni tekma najlepših žen Amerike. Tvornice kozmetičnih sredstev so razpisale veliko nagrado za najlepšo ženo. Računale so pri tem seveda na uspešno reklamo za svoje proizvode. Toda izid tekme je razočaral vse tovarnarje in tekmovalke. Prva nagrada je namreč bila priznana priprostemu kmečkemu dekletu, ki še v svojem življenju nikoli ni rabilo kakih pripomočkov za žensko lepoto. Ameriški listi opisujejo zmagovalko, ki sme leto dni nositi naslov „kraljice lepote“, kot res pravo krasotico, ki je zasenčila s svojo izredno lepoto vseh ostalih 87 tekmovalk, ki tudi niso bile take, da bi se jim ne moglo priznati nagrade za lepoto.

r 5000 kg težki zvon se odtrgal. Pred nekoliko dnevi se je dogodil v Dunajskem Novemestu na trgu, vpricho več tisoč bro-

ječe množice jako razburljiv dogodek. Hoteli so namreč obesiti zvon, ki je visel v stolpu vojaške akademije v stolp farne cerkve. Pri vzdigovanju pa se je odlomilo nekaj zob dvigala, zvon je padel na tla ter se globoko zaril v asfaltna tla. K sreči ni bil nihče poškodovan. Zvon je nad 300 let star. Zvonil je zadnjikrat leta 1916. ob smrti cesarja Franca Jožefa.

r Moderna tehnika. Dne 6. t. m. se je v višini 3000 metrov nad Parizom posrečilo stotniku Jeissu oskrbeti z bencinom drug aeroplan. Prenos bencina se je izvršil potom 30 m dolge cevi. Operacija ni zahtevala nikakih težkoč.

LISTEK.

M. Hartman:

Gozdna vojna.

(Dalje.)

Peter Bureš sam ni trepetal. Bil je sicer nekoliko zmeden, jeza radi upornosti, radi strahu pred cesarskimi in razpada, ki se je kljub vsemu zopet pojavil, ga je napravila kratkovidnejšega, kakor je bil navadno. — Bil pa je še vedno pogumen. Sprejeti je hotel sovražnika v odprti bitki ter je upal, da ga bo s pomočjo svoje hrabre čete divjih lovcev in svojega poznanja pokrajine porazil ter tako zopet utrdil omajano zaupanje z zmago nad takozvano zakonito in redno silo. Odšel je s svojimi ljudmi na višine pred vasjo, na ono stran, odkoder je pričakoval sovražnika, izpostavil straže in utrdil posamezne točke. V tem položaju je čakal na znamenje iz Oboršišta.

XI.

Znamenja iz Oboršišta pa ni bilo in ogrski Miha se je norčeval iz počasnih ženskih korakov Njenega Veličanstva cesarice.

Ogrski Miha se je motil. Njeno Veličanstvo cesarica Marija Terezija se je posluževala počasnih ženskih korakov samo, kadar je bilo treba iti proti pruskemu Frideriku, prišla pa je hitro in nenadoma kakor nevihta, kadar je bilo treba pasti nad lastne podložnike. — To je izkusil prvi ubogi enooki Slavik.

Sedel je zgoraj na stolpu samotana v Oboršištu ter napenjal svoje edino oko tako vestno, kakor da bi imel na razpolago še ducat zdravih očes. S stolpa se je videla cele ure daleč praška cesta, ki se je vila bela kakor peneč potok skozi temne gozdove, preko gričev in ravnin do takozvane male Svete gore. In ko

je sedel Slavik na stolpu ter osredotočil vse svoje moči in misli v svojem edinem očesu, je postalo pod njim v samostanu neobičajno nemirno. Pretrgano vpitje, obstoječe iz mnogih vzklikov presenečenja, divjega hrupa orožja, kletvin in končno klicev na pomoč, k čemer so se kmalu pridružili posamezni streli iz pušk, je prodrlo k njemu na vrhu stolpa. Bilo je, kakor da bi stal na visoki gori in je ob njenem vznožju izbruhnila besna nevihta. Trajalo je precej časa, da se je zavedel, potem pa je skočil z divjimi skoki kakor mačka po stopnjicah navzdol.

Kakšen pogled!

Vseprek so bili pomešani med seboj kmetje in vojaki. — Sovražnik je nenadoma zrastel kakor iz tal, sredi samostana. Lezel je na dan iz vseh kotov in koncev, iz podstrešja, iz zidov in celo s stropa je padal na tla kakor zrelo sadje. V ogromni premoči je stal sovražnik sredi med prestrašenimi kmeti, ki jih je pobijal in klal, predno so mogli poseči po orožju. — Ko je prišel Slavik iz stolpa, so bile stene in tla okrvavljena.

»K meni!« je zavpil z gromkim glasom, da so vojaki obstali za trenotek pri svojem krvavem poslu ter se ozrli. Ta trenutek je porabil Slavik ter skočil preko ramen in dvignjenih sabelj v veliko posvetovalno dvorano. Nov pogum se je zbudil pri njegovem vzkliku med presenečenimi kmeti. Iz vseh hodnikov in celic so se prerinili k njemu skozi vojaške in se postavili v bran. Slavik je hitro zapazil slabo zasedena vrata, ki so vodila iz dvorane, in medtem ko je gruča okoli njega molila na vse strani proti vojakom sulice, kose in puške, se je pomikal proti slabo zasedenemu izhodu, ki ga je kmalu dosegel. Vojaki so istotako strnili svoje vrste ter jim sledili počasi korakoma, pri čemer so oddajali vanje polne salve strelav. Marsikdo izmed kmetov je padel; ostali so se potiskali dalje po dolgem hodniku do stopnjic. Vedno tesnejše so se stiskali skupaj in se valili kakor krogla doli do vrat, ki so vodila iz spodnjega hodnika v cerkev. Slavik jih je hotel rešiti v cerkev.

»K oltarju!« je zavpil. »Tam smo varni!«

»Ne!« je kriknil Hinek Jarmilo iz gruče s trdim, ugovarjajočim glasom.

»Ne!« so zakričali ostali krivoverci kakor iz enega grla ter obstali trdno pred vrati.

Vojaki so se zakrohotali. Kmetje je zasmeh razburil, nabasali so zadnjič puške ter jih izprožili v sovraž-

mike. Nato so pometali orožje na tla ter se postavili ob steni, nakar so na dano znamenje zapeli vsi nenkrat staro svojo versko pesem. Vojaki so z višine stopnjic dobro merili. Padel je enooki Slavik, padel je Hinek Jarmilo in ž njima so padli vsi krivoverci iz vasi Ribnika.

Zato seveda ogrski Miha ni prejel nobenega znamenja in nobenega sporočila iz Oboršišta. Šaliti se je lahko. Še istega dne zvečer se je šalil v utrjenem taboru na višinah pred Dušnikom, medtem ko so cesarske čete korakale v Pribram, po dolgem ovinku, v polkrogu, zavaro-vane od gozdov in nočne teme. Imele so dobrega vodnika, ki je dobro poznal okolico in ki je želel, da bi vojaki presenetili Dušnik, ga vzeli brez strela ter se tako izognili daljšemu boju, v katerem bi se Peter Bureš lahko še maščeval nad talcem, njegovim ujetim sinom Zdenkom, za katerega še ni vedel, da je prost.

In tako se je zgodilo, da je sovražnik v jutranjem svitu prišel od Pribrama z druge strani v vas, medtem ko ga je Peter Bureš dobro utrjen pričakoval levo od vasi. Vojaki so prišli po ozki poti med vrtnimi zidovi naravnost na veliki prostor, kjer so stala drevesa z vojnimi postavami Petra Bureša.

Bobnanje je prebudilo ljudi, ki so ostali v vasi. Ni bil to boben, ki je klical nekda na tlako. Radovedno so pogledovale glave skozi mala rdečeeobrobljena okna v sredo vasi. Kako sijajen pogled; dolga vrsta vojakov peš, katerim sta sledila dva švadrona huzarjev na konjih, resno in ponosno. Čudno in skrivnostno pa so izgledale postave, ki so peš in na malih konjih švigale ob vrstah vojakov semintja, neprestano krožeč okoli njih, spredaj, zadaj in na vseh straneh. Nosile so rdeče ali črne čepice, tudi široke klobuke z razcefranimi krajniki, ki so mahedrali po tilniku in obrazu. Z ramen jim je valovil dolg, širok, krvavordeč plašč, ki je pokrival koščeno, toda žilavo postavo s širokim pasom, za katerim je tičalo polno bodal in samokresov vseh vrst. Noge so imeli zavite v rdeče suknjo, ki je bilo prevezano križema z jermenom. Njihovih korakov ni bilo čuti, bili so tihi, kakor stopinje mačke. Na hrbtu jim je malomarno visela nenavadno dolga puška, ob strani pa kriva sablja v okrašeni nožnici. — To so bili pandurji, ki jih je baron Trenk posodil za nekaj dni grofu Bombellesu. — Ako bi ne imeli krvavordečih plaščev in mnovega orožja, bi ne bili tako grozni, skoro bi se

lahko reklo, da so lepi. Rjave lice z orlovskim nosom, temni lasje in ostre obrvi, bleščeče oči in vedni smehljaj na drobnih ustnicah, — vse to jih je delalo prikupljive. Toda ta vedni smehljaj na njihovih ustniah je bil nevaren. Smehljali so se in govorili nežne besede tudi takrat, ko so rezali sovražniku glave proč.

Na migljaj svojega poveljnika so se razkropili in jih ni bilo več videti. V kratkem času so zasedli vse izhode vasi, globeli in soteske v gozdu. V gozdovih in soteskah so se kmalu počutili domače, poznali vsak kamen in drevo, saj so bili doma iz širnih hrvatskih šum, odkoder so prinesli s seboj svoje spretnosti, s katerimi so utrjevali habsburški prestol in s katerimi so hoteli vzpostaviti v Dušniku zopet stare postave, mir in red.

Grof Bombelles, ki je prijezdil na čelu cesarskih čet v Dušnik, je imel nalogo, naj čim prej napravi red, ker ni mogla vlada tiste čase pogrešati nobenega moža in ni hotela mnogo časa izgubljeni s kmečkimi upori. Naročeno mu je bilo, naj ne izgublja mnogo časa, naj postopa na kratek način, odstrani voditelje, napravi pokrajino zopet varno ter nato odide. Svojega posla se je tudi takoj lotil. Vse, kar je bilo v vasi živega, so zbrali sredi vasi, boben je donel, vojaki so napravili širok krog okoli vaščanov, ki jim je določeni narednik prečital glasno razglas, katerega mu je major grof Bombelles izročil z malomarno kret-njo. Čital je:

»V imenu Njenega c. kr. Apostolskega Veličanstva cesarice Marije Terezije, kraljice ogrske, češke itd.

Vsem, ki se jih tiče, se naznanja nastopno:

Vlada kraljevine Češke se je odločila, izkazati v imenu najmilostljivejše cesarice Marije Terezije, kraljice češke, milost in odpuščenje vsem onim, ki so se v tem letu zapeljani z besedo in dejanjem udeležili nepostavnih in zločinskih činov Petra Bureša, ako se ti zapeljanci povrnejo spokorno in ponižno k postavnemu redu, polože prostovoljno orožje in izpreobrnejo k delu in postavnim dolžnostim kot zvesti podložniki Njenega Veličanstva najmilostljivejše cesarice.

Omenjeni Peter Bureš, ki je obtožen povzročitve upora proti vladni Njenega Veličanstva in obstoječim zakonom, zapeljevanja Njenih podložnikov k zločinskim dejanjem, zveze s sovražniki Njenega Veličanstva, brezbožnosti in nevere,

umora, ropa, plenjenja in drugih večkratnih zločinov, pride pred preki sod in se bo postopalo z njim po zakonu.

Dano v c. kr. glavnem mestu Pragi, itd.«

Med čitanjem tega razglasa so spustili posamezni kmetje svoje orožje na tla ter se umaknili od njega tako daleč nazaj, kolikor je dopuščal krog vojakov. Ženske so se prerile skozi vrste vojakov, odhitele v hiše ter zmetale pred vrata orožje, ki je bilo morebiti še ponekod doma. Mika, ki je takoj ob prihodu v vas, vdrl z nekaterimi vojniki v hišo, kjer je bil zaprt Zdenko, je prišel na prosto bled in z razmršenimi lasmi. Ječo je našel prazno — prišel je prepozno. Ženske so mu pripovedovale med očitanjem, da so same osvobodile njegovega sina, in skesan ter s potrjim srcem se je splazil proč iz vasi, nazaj v požgano Občovo, da bi poiskal svojega rešenega sina.

Medtem je Peter Bureš zvedel, kaj se godi v vasi. Hitro se je dvignil ter prodiral v redu in trdno sklenjenih vrstah iz tabora proti vasi. Komaj je prišel s hriba navzdol, že so se pojavili iz gozda z desne in leve Hrvati z neslišnimi koraki in zasedli tabor. Petrovi ljudje so bili oddaljeni samo še par sto korakov od vasi, vendar pa so bili že dovolj blizu, da so lahko zapazili, da je vsak vhod močno zaseden od vojakov. Peter se je obrnil, da bi še enkrat uredil svojo četo k napadu ter jim vlil novega poguma.

Tu pa je planil iz zaseke Martin Kejnoh na plan. »Možje,« je zaklical, »ali se boste pustili pobiti od ogromne premoči, sedaj ko je bilo proglašeno za vse splošno pomiloščenje, izvzemši Petra Bureša,« — je pristavil zasmehljivo, — »ki me je blagovolil odstaviti od poveljstva ter me tako rešil vislic?!«

Peter Bureš je dolgo časa strmel, potem pa se udaril s pestjo po čelu in zaklical: »To je bil naš izdajalec! Tepec sem bil! — Ustrelite ga!«

Ogrski Miha je nameril puško, predno pa je sprožil, je dejal Peter Bureš z zaničevanjem: »Pustite ga, naj pobegne!« In res je Martin Kejnoh odhitel proti vasi nazaj.

Toda Kejnohove besede niso zgrešile svojega namena. V vrstah Petra Bureša je nastalo mrmrnanje in šepetanje. — »Zaman je vse!« — »Zakaj bi se pustili pobiti brez koristi!« — »Obljubljena nam je milost!«

Peter Bureš se je žalostno ozrl in ko je videl svoje obotavljajoče se vnete, je povsili glavo. Obraz mu je

postal smrtno bled in zaprl je oči, kakor da bi premišljal. Naslonil se je na ogrskega Miha in dejal s tresočim glasom: »Glej, taki so kmetje!« — Potem je glasno zaklical: »Kdor hoče položiti orožje, naj to stori. Neoviran lahko odide proč!«

Žvenketaje in s hrupom je padalo orožje za orožjem na tla. Peter Bureš je pri tem divje vzkliknil in se obrnil proč. Ko se je zopet zavedel, se je strnila mala četica divjih lovcev okoli njega, — kmetje so vsi odšli. »Pojdite,« je dejal, »končano je vse, — čas še ni prišel.«

Toda divji lovci so ostali.

»Pojdite!« je zaklical še enkrat z ukazujočim glasom. — »Jaz se bom že rešil; na bavarski meji se zopet snidemo!«

»Nobenega izhoda ni zate!« je odvrnil ogrski Miha. — »Pojdi z nami, prebili se bomo skozi vojake.«

»Zakaj prelivati zaman kri in za me? Imam dobro skrivališče, v katerem me ne bodo izvohali.«

Divji lovci so nato odšli in ko so se ozrli, ni bilo za Petrom Burešem nobenega sledu več. Izginil je.

Izdaja konzorcij »Ljudskega tednika«.

— Odgovorni urednik Fr. Jereb. —

Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani.

Kupim

vsako množino tramov in vseh vrst rezanega in okroglega lesa. — Pounudbe z »noto«, obveznimi cenami in dobavnim časom pod »Prodaj« na upravo »Ljudskega tednika«.

„INDUS“

usnjarna Karol Pollak v Kranju, prodaja:

Rider encilindrski kondenzacijski parni stroj od 55 HP

še popolnoma novo ohranjen s parnim kotlom, katerega gorilna ploskva (Heizfläche) meri 26 m² in ima 8½ atmosfer pritiska. Ogleda se ta stroj lahko v tovarni v Kranju, kjer se izve tudi za prodajno ceno.

EKSPORT

„JUGOEKSIM“

IMPORT

trgovska družba

Vekoslav Pelc in drugovi v Ljubljani, Vegova ulica 8

Trgovina s specerijskim, kolonijalnim, materijalnim blagom, deželnimi in poljskimi pridelki ter izdelki, mlevskimi izdelki, lesom in lesnimi izdelki ter manufakturo na debelo.

Hranilni in posojilni zavod

P. Z. Z O. Z.

je pričel poslovati dne **1. decembra** tek. leta

v Ljubljani na Dunajski c. 23

Sprejema

**hranilne vloge pod najugodnejšimi
pogoji,**

upoštevajoč od finančnega ministra že naznanjeno davčno
prostost hranilnih vlog.

**Vloge na tekoči račun, najugodnejše po
dogovoru.**

**Daje posojila proti popolni varnosti,
najkulantnejše.**

V Ljubljani, dne 1. decembra 1923.

Franc Peterca, veleposestnik in trgovec v Ljubljani, kot predsednik.

Josip Šliška, stolni kanonik v Ljubljani in posestnik, podpredsednik.

Franjo Škrbec, lesni trgovec v Ljubljani, in

Fran Bartol, lesni trgovec v Ljubljani, odbornika.